

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 3 lutego 2023 r.

Pozycja 37

POSTANOWIENIE z dnia 6 września 2022 r. Sygn. akt Ts 238/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 424¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, ze zm.) w zakresie zwrotu „a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe”, z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 77; art. 77 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 424⁵ § 1 pkt 5 ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 77; art. 77 Konstytucji;
- 3) art. 424⁸ ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 77 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 176 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 Konstytucji;
- 4) art. 398⁶ § 3 ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 77 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 176 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 Konstytucji;
- 5) art. 398⁹ ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 77 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 176 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 17 września 2021 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle opisanych poniżej spraw.

1.1. Wyrokiem Sądu Rejonowego w D. z 14 czerwca 2017 r. (sygn. akt [...]) oddalono powództwo skarżącego przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w T. Od tego

wyroku skarżący wniósł apelację, która została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 18 czerwca 2019 r. (sygn. akt [...]). Postanowieniem Sądu Najwyższego z 23 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono wniesioną przez skarżącego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wskazanego wyżej prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K.

1.2. Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 21 grudnia 2017 r. (sygn. akt [...]) oddalono powództwo skarżącego o ochronę dóbr osobistych przeciwko Biuru Informacji Kredytowej S.A. Od tego wyroku skarżący wniósł apelację, która została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K. z 10 kwietnia 2019 r. (sygn. akt [...]). Postanowieniem Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, o którym mowa w zdaniu poprzednim.

1.3. Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z 16 października 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalono powództwo skarżącego przeciwko M.S. o ustalenie stosunku pracy, odszkodowanie, wynagrodzenie i wydanie świadectwa pracy. Od tego wyroku skarżący wniósł apelację, która została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Ś. z 28 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]). Postanowieniem Sądu Najwyższego z 13 lipca 2021 r. (sygn. akt [...]) odmówiono przyjęcia skargi kasacyjnej skarżącego do rozpoznania.

1.4. Wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z 6 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) oddalono powództwo skarżącego przeciwko U.A. o ustalenie istnienia stosunku pracy, o wynagrodzenie za pracę, o ekwiwalent za urlop wypoczynkowy i o wydanie świadectwa pracy. Od tego wyroku skarżący wniósł apelację, która wyrokiem Sądu Okręgowego w R. z 9 lipca 2020 r. (sygn. akt [...]) w części dotyczącej zasądzenia ryczałtu kosztów windykcji została odrzucona, a w pozostałym zakresie została oddalona. Postanowieniem Sądu Najwyższego z 13 lipca 2021 r. (sygn. akt [...]) odmówiono przyjęcia skargi kasacyjnej skarżącego do rozpoznania.

1.5. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z 14 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]) orzeczono od pozwanego T.R. na rzecz skarżącego (powoda) kwotę 3561 zł i oddalono powództwo w pozostałym zakresie. Od tego wyroku skarżący wniósł apelację. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z 22 marca 2019 r. (sygn. akt [...]) podwyższono zasądzone na rzecz skarżącego koszty procesu i oddalono apelację w pozostałym zakresie. Postanowieniem Sądu Najwyższego z 12 marca 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono skargę kasacyjną skarżącego.

1.6. Wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z 24 maja 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalono powództwo skarżącego przeciwko A.F.J. o zapłatę. Od tego wyroku skarżący wniósł apelację, która została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 27 marca 2019 r. (sygn. akt [...]). Postanowieniem Sądu Najwyższego z 19 marca 2021 r. (sygn. akt [...]) odmówiono skarżącemu przyjęcia skargi do rozpoznania.

1.7. Wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z 12 lipca 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalono powództwo skarżącego przeciwko A.F.J. o zapłatę. Od tego wyroku skarżący wniósł apelację, która została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z 3 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]). Postanowieniem Sądu Najwyższego z 12 marca 2021 r. (sygn. akt [...]) odmówiono skarżącemu przyjęcia skargi do rozpoznania.

1.8. Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z 19 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]; dalej: wyrok z 19 lutego 2019 r.) oddalono powództwo skarżącego o ustalenie stosunku pracy, świadectwo pracy i odszkodowanie przeciwko R.T. Postanowieniem tego sądu z 16 stycznia

2020 r. (sygn. akt [...]) odrzucono wniosek skarżącego o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji oraz jego apelację jako wniesioną po terminie. Na to postanowienie skarżący wniósł zażalenie, które zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z 29 maja 2020 r. (sygn. akt [...]). Postanowieniem Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]) odrzucono skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku z 19 lutego 2019 r.

2. Pismem z 17 listopada 2021 r. (data nadania; dalej: pismo z 17 listopada 2021 r.) pełnomocnik ustosunkował się do zarządzenia Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 28 października 2021 r. (doręzonego 10 listopada 2021 r.) w sprawie braków formalnych skargi konstytucyjnej.

Pismem z 16 maja 2022 r. (data nadania; dalej: pismo z 16 maja 2022 r.) skarżący ustosunkował się do zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 27 kwietnia 2022 r. (doręzonego 9 maja 2022 r.) wzywającego do wskazania, które wolności lub prawa skarżącego, wynikające ze wskazanych w skardze przepisów Konstytucji oraz w jaki sposób, zostały naruszone przez wydanie, na podstawie kwestionowanych w skardze przepisów, postanowień Sądu Najwyższego załączonych do skargi, a także do uzasadnienia niezgodności kwestionowanych w skardze przepisów z konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego, wskazanymi w skardze jako wzorzec kontroli.

Pismem z 20 czerwca 2022 r. (data nadania) skarżący, w odpowiedzi na zarządzenie sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 8 czerwca 2022 r. (doręzonego 15 czerwca 2022 r.) poinformował o wypowiedzeniu pełnomocnictwa adwokatowi, który wniósł w imieniu skarżącego skargę konstytucyjną oraz pismo z 17 listopada 2021 r. Poinformował także o udzieleniu z dniem 12 maja 2022 r. pełnomocnictwa innemu adwokatowi, który wniósł w imieniu skarżącego pismo z 16 maja 2022 r.

3. Kwestionowanym w skardze przepisom skarżący zarzucił, iż stanowiąc podstawę postanowień Sądu Najwyższego z: 23 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]); 12 marca 2021 r. (sygn. akt [...]); 12 marca 2021 r. (sygn. akt [...]); 19 marca 2021 r. (sygn. akt [...]); 24 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]); 30 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]); 13 lipca 2021 r. (sygn. akt [...]); 13 lipca 2021 r. (sygn. akt [...]), doprowadziły do naruszenia jego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), prawa do wynagrodzenia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej, prawa do drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw (art. 77 ust. Konstytucji) w związku z naruszeniem zasad demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) i dwuinstancyjności postępowania sądowego (art. 176 ust. 1 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Zgodnie z art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie jej braków nie jest możliwe, gdy braki te nie zostały usunięte w terminie albo gdy skarga jest oczywiście bezzasadna.

Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie

o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Z tego względu art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK przewiduje, że skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone. Skarga konstytucyjna jako środek prawny inicjujący postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym ma zatem charakter abstrakcyjno-konkretny, gdyż jej wniesienie wymaga wykazania naruszenia prawa podmiotowego i ostatecznego orzeczenia jako środka naruszenia (elementy kontroli konkretnej) oraz niekonstytucyjności podstawy prawnej orzeczenia (element kontroli abstrakcyjnej), a także istnienia związku pomiędzy naruszeniem prawa podmiotowego a pozostałymi przesłankami (zob. wyroki pełnego składu TK z: 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10, OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 79; 25 września 2019 r., sygn. SK 31/16, OTK ZU A/2019, poz. 53 oraz postanowienie pełnego składu TK z 11 czerwca 2008 r., sygn. SK 48/07, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 93).

Skarżący zakwestionował konstytucyjność następujących przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.): art. 424¹ § 1, art. 424⁵ § 1 pkt 5, art. 424⁸, art. 398⁹ oraz art. 398⁶ § 3 (omyłkowo wskazanego przez skarżącego w *petitum* skargi jako art. 396⁶ § 3, którego k.p.c. nie zawiera i nie zawierała, podczas gdy w uzasadnieniu skargi mowa jest o art. 398⁶ § 3, którego z kolei nie wymieniono w *petitum*, dlatego na zasadzie *falsa demonstratio non nocet* Trybunał uznał to za oczywistą omyłkę). Zdaniem skarżącego przepisy te stanowiły podstawę ośmiu postanowień Sądu Najwyższego wydanych w ramach niezależnych od siebie postępowań sądowych.

W swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny podkreślał jednak, że zasadniczo „ani Konstytucja, ani ustawa nie przewidują możliwości, by pełnomocnik połączył kilka spraw zakończonych ostatecznymi rozstrzygnięciami i na ich podstawie sporządził jedną wspólną dla wszystkich skargę konstytucyjną” (postanowienie TK z 6 czerwca 2018 r., sygn. SK 44/15, OTK ZU A/2018, poz. 37). Każde z ośmiu wskazanych w skardze postępowań sądowych obejmowało odmienną sprawę w rozumieniu art. 1 k.p.c. Z uzasadnienia skargi nie wynika również, czy zdaniem skarżącego wszystkie postanowienia Sądu Najwyższego zostały oparte na podstawie wszystkich zakwestionowanych w skardze przepisów, czy też poszczególne postanowienia wydawano na podstawie niektórych z nich. Skarżący nie odniósł bowiem treści kwestionowanych przepisów do treści każdego z wydanych postanowień Sądu Najwyższego. Skarga nie zawiera także argumentów, zgodnie z którymi konstytucyjne wolności lub prawa wynikające ze wskazanych przepisów Konstytucji, zostały naruszone w ten sam sposób przez oparcie każdego ze wskazanych postanowień Sądu Najwyższego na kwestionowanych w skardze przepisach. Ponadto, spośród ośmiu wskazanych przez skarżącego postanowień Sądu Najwyższego, wydawanych w ramach niezależnych od siebie postępowań: dwa postanowienia dotyczyły odrzucenia skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (postanowienia SN z 23 lutego 2021 r., sygn. akt [...] oraz z 30 czerwca 2021 r., sygn. akt [...]), cztery postanowienia dotyczyły odmowy przyjmowania skarg kasacyjnych skarżącego (postanowienia SN z: 13 lipca 2021 r., sygn. akt [...]; 13 lipca 2021 r., sygn. akt [...]; 12 marca 2021 r., sygn. akt [...]; 19 marca 2021 r., sygn. akt [...]), a dwa postanowienia dotyczyły odrzucenia skargi kasacyjnej (postanowienia SN z 12 marca 2021 r., sygn. akt [...] oraz z 24 czerwca 2021 r., sygn. [...]). Poszczególne grupy wskazanych orzeczeń różnią się skutkiem prawnym, treścią oraz motywami uzasadnienia i wydawane były w ramach odrębnych sytuacji prawnych i faktycznych.

W skardze konstytucyjnej skarżący zarzucił wskazanym przepisom ustawy (przedmiot kontroli) niezgodność ze wskazanymi przepisami Konstytucji (wzorzec kontroli). Jednak uzasadnienie skargi, za wyjątkiem poszczególnych cytatów z orzeczeń Trybunału i wskazywania nieskonkretyzowanych, ogólnych twierdzeń nie zawiera argumentów lub dowodów na poparcie zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych norm. Skarżący nie wskazał

sposobu, w jaki jego konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone przez oparcie wskazanych postanowień Sądu Najwyższego na kwestionowanych w skardze przepisach prawa. Nie wskazał także związku zachodzącego między naruszeniem praw podmiotowych i ostatecznym orzeczeniem jako środkiem naruszenia oraz niekonstytucyjnością podstawy prawnej tego orzeczenia, co stanowi zasadniczy wymóg skargi konstytucyjnej, wynikający bezpośrednio z art. 79 ust. 1 Konstytucji. Ponieważ związek ten nie wynika z treści badanej skargi oraz wydanego w sprawie ostatecznego orzeczenia, skarga nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK (zob. postanowienia TK z: 22 maja 2018 r., sygn. Ts 27/17, OTK ZU B/2018, poz. 119; 16 lipca 2018 r., sygn. Ts 212/17, OTK ZU B/2018, poz. 169; 11 września 2018 r., sygn. Ts 18/17, OTK ZU B/2019, poz. 150; 21 maja 2019 r., sygn. Ts 51/18, OTK ZU B/2020, poz. 174; 16 października 2019 r., sygn. Ts 232/17, OTK ZU B/2020, poz. 39; 14 listopada 2019 r., sygn. Ts 13/19, OTK ZU B/2020, poz. 63). W przeciwnym razie żądanie kontroli w trybie skargi konstytucyjnej byłoby oderwane od rozstrzygnięcia kształtującego prawa lub obowiązki skarżącego jako konkretnego, zindywidualizowanego podmiotu (zob. wyrok TK z 3 czerwca 2020 r., sygn. SK 36/19, OTK ZU A/2020, poz. 23), co naruszałoby – wynikający z art. 79 ust. 1 Konstytucji – wymóg wykazania doznania naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw o charakterze osobistym i bezpośrednim (zob. postanowienie pełnego składu TK z 10 marca 2015 r. sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35).

W tym stanie rzeczy skarga konstytucyjna nie spełnia określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK wymogu wskazania wolności lub praw skarżącego oraz sposobu w jaki jego zdaniem zostały one naruszone. Nie spełnia także określonego w art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK wymogu uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Ciężar uzasadnienia niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem spoczywa bowiem na skarżącym (zob. postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115). Natomiast orzekając Trybunał związany jest wskazanym w skardze zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK) oraz sposobem, w jaki kwestionowana norma została zastosowana w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną (art. 53 ust. 1 pkt 1-2 oraz ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p.TK). Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji Trybunał poddaje bowiem kontroli konstytucyjnej konkretną normę, która stała się podstawą wydania ostatecznego orzeczenia o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego, określonych w Konstytucji (zob. wyrok TK z 21 czerwca 2017 r., sygn. SK 35/15, OTK ZU A/2017, poz. 51).

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.